

WYMAGANIA EDUKACYJNE
HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO
KLASY IV-VI SZKOŁA PODSTAWOWA

1. Cele oceniania

- Dzięki kontroli osiągnięć uczniów nauczyciel jak i uczeń mogą poznać rezultaty swojej pracy.
- Dostarczenie rodzicom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach dziecka.
- Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
- Umożliwienie nauczycielowi doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno- wychowawczej.

2. Zasady obowiązujące na lekcjach.

- Sprawdziany są obowiązkowe. Jeśli uczeń opuści sprawdzian wówczas powinien napisać go lub odpowiedzieć ustnie w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Każdy sprawdzian uczeń może poprawić w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Kartkówki nie są zapowiadane, materiał który obejmuje dotyczy 3 ostatnich lekcji.
- Uczeń ma prawo w ciągu półrocza zgłosić 1 nieprzygotowanie (nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów i kartkówek).
- Oceny wystawiane przez nauczyciela są jawne.
- Uczeń zobowiązany jest do posiadania podręcznika , zeszytu przedmiotowego oraz zeszytu ćwiczeń.

3. Narzędzia pomiaru osiągnięć.

- sprawdziany
- odpowiedzi ustne
- zadania domowe
- kartkówki
- dodatkowe zadania i ćwiczenia

4. Ocena bieżąca i jej kryteria

Do ustalenia oceny stosuje się skalę:

- 6- celujący
- 5- bardzo dobry
- 4- dobry
- 3- dostateczny
- 2- dopuszczający
- 1- niedostateczny

Oceny mogą być różnicowane dodatkowo poprzez stosowanie znaków „+” i „-”.

Kryteria ocen

- *wypowiedzi ustna*

Oceniana jest zawartość rzeczowa, umiejętność formułowania myśli, stosowanie terminologii historycznej, umiejętność ilustrowania wypowiedzi poprzez wykorzystanie pomocy naukowych (mapy, tablice itp.)

- celujący- odpowiedź zawiera własne przemyślenia i oceny, wskazuje na umiejętność porównywania takich samych zjawisk zachodzących w różnych miejscach, dostrzeganie wpływu przeszłości na teraźniejszość,
- bardzo dobry- odpowiedź wyczerpująca, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi,
- dobry- odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia,
- dostateczny- uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują błędy rzeczowe,
- dopuszczający- niezbyt precyzyjne odpowiedzi na pytania nauczyciela, braki w wiadomościach i umiejętnościach,
- niedostateczny- uczeń nie udziela odpowiedzi na większość pytań zadanych przez nauczyciela, ma braki w wiadomościach

- *prace pisemne*

100% -		- celujący
99% -	90%	-bardzo dobry
89%-	75%	-dobry
74%-	50%	-dostateczna
49%-	30%	-dopuszczająca
29%-	0%	-niedostateczny

Przy ocenianiu uczniów ze specyficznymi trudnościami edukacyjnymi brane są pod uwagę zalecenia poradni (specjalistów) oraz uwzględnia się indywidualne dostosowania do potrzeb edukacyjnych.

5. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu historia i społeczeństwo w klasie IV.

Okres I

Uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny klasyfikacyjnej dopuszczającej otrzymuje **ocenę niedostateczną**.

Aby uzyskać ocenę wyższą należy wykazać się wiedzą na ocenę niższą.

I. JA I MOJE OTOCZENIE

Dopuszczający

Uczeń:

Charakteryzuje rolę rodziny w życiu człowieka.

Opisuje szkolną społeczność.

Wyjaśnia terminy: *ojczyzna*, „*mała ojczyzna*”, *patriotyzm*.

Wskazuje na mapie Polski swoją miejscowość.

Wymienia symbole narodowe.

Zna słowa hymnu narodowego.

Określa, czym zajmuje się rada samorządu uczniowskiego.

II. Z HISTORIĄ NA TY

Dopuszczający

Uczeń:

Wyjaśnia, czym jest historia i przeszłość.

Tłumaczy, kim jest historyk.

Wyjaśnia terminy: *źródło historyczne*, *archeologia*, *muzeum*, *skansen*.

III. CZAS I MAPA W HISTORII

Dopuszczający

Uczeń:

Wie, co to jest wiek.

Odczytuje skróty: p.n.e. i n.e.

Rysuje oś czasu i umieszcza na niej daty.

Umie określić na podstawie daty rocznej wiek.

Odczytuje z mapy podstawowe informacje.

I. JA I MOJE OTOCZENIE

Dostateczny

UCZEŃ:

Podaje prawa i obowiązki ucznia.

Wie, kto tworzy społeczność szkolną.

Wyjaśnia termin: *patriotyzm lokalny, naród*.

Objaśnia pochodzenie nazwy *Polska*

Wymienia potrzeby człowieka.

Wie jakie ma obowiązki w rodzinie.

Zna kompetencje dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców oraz rady szkoły.

Wskazuje przykłady działania rady samorządu uczniowskiego w swojej szkole.

Wymienia przykłady konfliktów i sposoby ich rozwiązywania.

Wie, kto jest autorem słów hymnu narodowego.

Tłumaczy znaczenie słowa *Polonia*.

Określa różnicę między legendą i baśnią.

II. Z HISTORIĄ NA TY

Dostateczny

Uczeń:

Dokonuje podziału źródeł historycznych oraz podaje ich konkretne przykłady.

Wskazuje na znaczenie pamiątek rodzinnych i podaje ich przykłady.

Tłumaczy, czym jest drzewo genealogiczne.

Wie w jaki sposób historycy badają wydarzenia z historii.

Wskazuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych.

Podaje przykłady efektów pracy historyka.

Tłumaczy, na czym polega działalność archiwów, muzeów i skansenów

Wyjaśnia, czym jest ród.

III. CZAS I MAPA W HISTORII

Dostateczny

Uczeń:

Wskazuje narodziny Jezusa jako początek naszej ery.

Określa czas trwania wieku i tysiąclecia.

Umie określić na podstawie daty rocznej wiek.

Określa datę danego wydarzenia, używając określeń *I połowa* lub *II połowa danego wieku*.

Tłumaczy, czym są skala i legenda mapy.

Wyjaśnia termin *chronologia*.

Zapisuje liczby arabskie cyframi rzymskimi.

Porządkuje daty w sposób chronologiczny.
Posługuje się terminami: *data, era, epoka historyczna, tysiąclecie, prehistoria*.
Wymienia epoki historyczne.
Oblicza, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami.
Omawia z jakich elementów składa się mapa historyczna.
Porównuje mapy historyczne i geograficzne.

I. JA I MOJE OTOCZENIE

Dobry

Uczeń:

Omawia kompetencje dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców oraz rady szkoły.

Wyjaśnia, dlaczego do szkolnej społeczności zaliczamy także rodziców.

Tłumaczy, czym jest statut szkoły.

Przedstawia sposoby zapobiegania konfliktom.

Wie kim był i jaką rolę odegrał w historii Józef Wybicki.

Nazywa krainy historyczno – geograficzne Polski.

Wymienia mniejszości narodowe i etniczne mieszkające w Polsce oraz na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje.

II. Z HISTORIĄ NA TY

Dobry

Uczeń:

Określa, czym zajmuje się archeolog.

Wymienia informacje, jakie możemy zdobyć na podstawie źródeł historycznych.

Wskazuje podobieństwa i różnice między muzeum a skansenem.

Omawia, w jaki sposób kultywowanie tradycji umacnia poczucie wspólnoty w rodzinie.

III. CZAS I MAPA W HISTORII

Dobry

Uczeń:

Tworzy legendę do konkretnej mapy.

Oblicza, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami.

Wskazuje różnicę między mapą a planem.

Wskazuje daty graniczne wieków i tysiącleci.

Potrafi odczytać najważniejsze informacje z mapy historycznej.

I. JA I MOJE OTOCZENIE

Bardzo dobry

Uczeń:

Wskazuje podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu człowieka w społeczności szkolnej i w rodzinie.

Omawia różnice między szkołą dawną a szkołą współczesną. .

Podaje przykłady patriotyzmu lokalnego.

Wskazuje największe atuty swojej „małej ojczyzny”.

Wymienia sposoby okazywania patriotyzmu w czasie wojny i w czasie pokoju.

Pokazuje na mapie świata miejsca, w których znajdują się największe skupiska Polonii.

II. Z HISTORIĄ NA TY

Bardzo dobry

Uczeń:

Objaśnia znaczenie zdania: *Historia jest nauczycielką życia.*

Przedstawia historię swojej miejscowości lub rodziny.

Wyjaśnia, dlaczego historyk powinien czerpać informacje z różnych źródeł historycznych.

Przygotowuje drzewo genealogiczne swojej najbliższej rodziny.

Znajduje w Internecie strony, które zawierają informacje pomocne przy tworzeniu drzewa genealogicznego.

III. CZAS I MAPA W HISTORII

Bardzo dobry

Uczeń:

Wskazuje wydarzenia, które zapoczątkowały epoki.

Wyjaśnia, jak oblicza się różnicę między datą sprzed naszej ery i datę z naszej ery.

Potrafi odczytać informacje z mapy historycznej.

Trafnie odpowiada na pytania zawarte w tekście źródłowym.

Celujący

Uczeń:

Dostrzega związek dziejów regionu z dziejami ojczystymi

Wylicza wydarzenia historyczne związane ze swoją miejscowością.

Potrafi odszukać w prasie lokalnej i w Internecie informacje na temat swojej rodzinnej miejscowości.

Podaje przykłady patriotyzmu lokalnego.

OKRES II

IV. Z najdawniejszych dziejów

Dopuszczający

Uczeń:

Wymienia narzędzia, którymi posługiwali się praludzie.

Omawia znaczenie umiejętności rozpalania ognia dla praludzi.

Wymienia narzędzia, którymi posługiwali się praludzie.

Wskazuje na mapie rzeki Eufrat, Tygrys, Nil .

V. W starożytnej Grecji

Dopuszczający

Uczeń:

Wyjaśnia termin *demokracja*.

Wymienia najważniejszych greckich bogów – Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta

Określa, gdzie odbywały się najsłynniejsze igrzyska organizowane na cześć Zeusa.

Wskazuje na mapie Grecję.

VI. W starożytnym Rzymie

Dopuszczający

Uczeń:

Potrafi wyszukać z tekstu źródłowego najważniejsze informacje.

Wskazuje na mapie Rzym, Palestynę.

Wymienia najważniejsze osiągnięcia starożytnych Rzymian.

Przedstawia, kim był Jezus z Nazaretu.

IV. Z najdawniejszych dziejów

Dostateczny

Uczeń:

Wskazuje na mapie Babilon, Imperium Rzymskie.

Przedstawia różne rodzaje pisma: obrazkowe, klinowe i alfabetyczne.

Potrafi wskazać obszar występowania praludzi.

Wylicza materiały pisarskie, których używano w starożytności.

Prezentuje charakterystykę i historię pisma klinowego.

Wymienia najważniejsze osiągnięcia pierwszych cywilizacji.

Podaje nazwy warstw społecznych starożytnego Egiptu.

Przedstawia dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia.

Tłumaczy terminy: *mumia, sarkofag, piramida, faraon, Babilon, Mezopotamia*.

V. W starożytnej Grecji

Dostateczny

Uczeń:

Przedstawia przebieg antycznych igrzysk.

Wyjaśnia, kim byli gladiatorzy.

Omawia położenie geograficzne i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej.

Wyjaśnia terminy: *Hellada, Hellenowie, kolonia, Akropol, agora, polis*.

Wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej.

Opisuje, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów.

Wyjaśnia terminy: *politeizm, mit, heros, filozofia*.

Podaje najważniejsze osiągnięcia starożytnych Greków.

Podaje rok i wiek pierwszych igrzysk olimpijskich oraz umieszcza datę na osi czasu.

Określa różnicę między tragedią a komedią.

Wymienia rodzaje sztuk granych w teatrze greckim.

Dostrzega różnice i podobieństwa między igrzyskami w starożytnej Grecji a współczesnymi olimpiadami.

Wymienia dyscypliny pięcioboju olimpijskiego.

Porównuje wierzenia Greków z innymi poznanymi religiami.

Opowiada wybrany mit grecki.

Podaje przykłady prac Heraklesa.

I. W starożytnym Rzymie

Dostateczny

Uczeń:

Przedstawia legendarne początki starożytnego Rzymu.

Omawia zróżnicowanie społeczeństwa rzymskiego zwracając uwagę na pozycję niewolników.

Na podstawie ilustracji wymienia elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty.

Wymienia osiągnięcia antycznych Rzymian w architekturze i budownictwie: Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy.

Wyjaśnia terminy: *Mesjasz, apostoł, poganin, Biblia, Stary i Nowy Testament*.

Określa, kiedy i gdzie narodziło się chrześcijaństwo.

Wskazuje na mapie Kartaginę i Półwysep Apeniński oraz największy zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego.

Wyjaśnia, czym jest „Wilczyca kapitołińska”.

Zna przynajmniej jedną przyczynę upadku cesarstwa rzymskiego.

Podaje różnice między republiką a cesarstwem.

Wyjaśnia, dlaczego spisanie prawa przez antycznych Rzymian miało wielkie znaczenia dla cywilizacji europejskiej.

IV. Z najdawniejszych dziejów

Dobry

Uczeń:

Określa, jakie znaczenie dla rozwoju społeczności ludzkich miało posługiwanie się mową.

Wymienia pierwsze uprawiane przez człowieka zboża i pierwsze hodowana przez niego zwierzęta.

Wskazuje na mapie tereny, na których pojawili się przodkowie człowieka, i określa kierunki ich wędrówki.

Wyjaśnia, dlaczego pierwsze cywilizacje powstawały nad rzekami.

Charakteryzuje warstwy społeczne starożytnego Egiptu.

Wymienia najważniejsze zabytki starożytnej Mezopotamii i Egiptu.

Wyjaśnia, jakie znaczenia miało wynalezienie pisma dla historii jako nauki.

V. W starożytnej Grecji

Dobry

Uczeń:

Omawia znaczenie kontaktów zamorskich dla starożytnych Greków.

Podaje cechy, które powinny wyróżniać dobrego polityka i obywatela.

Opowiada co najmniej dwa mity grecki.

Wylicza zasady, których powinni przestrzegać sportowcy podczas rywalizacji.

Omawia położenie geograficzne i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej.

Wyjaśnia terminy: *Hellada*, *Hellenowie*, *wielka kolonizacja*, *kolonia*, *Akropol*, *agora*, *polis*.

Wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej.

Wyjaśnia czym był sąd skorupkowy na podstawie tekstu źródłowego.

Omawia znaczenie teatru dla antycznych Greków.

Przedstawia cechy charakterystyczne teatru greckiego.

Opisuje przebieg konkursów teatralnych w starożytnej Grecji.

Opisuje, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów.

Opowiada o Homerze i jego dziełach.

Tłumaczy, czym zajmują się filozofowie.

Omawia dokonania Sokratesa, Platona i Arystotelesa.

Podaje najważniejsze osiągnięcia starożytnych Greków.

Omawia rolę sportu w życiu starożytnych Greków.

VI. W starożytnym Rzymie

Dobry

Uczeń:

Wymienia przyczyny upadku republiki rzymskiej.
Podaje różnice między republiką a cesarstwem.
Opisuje symbole i znaki pierwszych chrześcijan.
Tłumaczy, dlaczego Watykan jest miejscem ważnym dla katolików.
Omawia położenie geograficzne i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej.
Przedstawia legendarne początki starożytnego Rzymu.
Wyjaśnia terminy: *republika*, *zgromadzenie ludowe*, *senat*, *cesarz*, *provincia*.
Wskazuje prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa.
Wylicza przyczyny prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie.
Omawia proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w imperium rzymski.
Opisuje, w jaki sposób antyczni Rzymianie budowali drogi.

IV. Z najdawniejszych dziejów

Bardzo dobry

Uczeń:

Wyjaśnia, kim byli Sumerowie.
Przedstawia dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia.
Umieszcza na osi czasu przybliżone daty wynalezienia pisma i powstania pierwszego pisma alfabetycznego.
Tłumaczy, że alfabety grecki i łaciński stanowią podstawę, z której wywodzą się alfabety używane współcześnie w Europie.
Wyjaśnia, co oznaczają nazwy: *epoka kamienia*, *epoka brązu*, *epoka żelaza*.
Porównuje życie praludzi z życiem współczesnego człowieka.
Opisuje materiały pisarskie, których używano w starożytności.

V. W starożytnej Grecji

Bardzo dobry

Uczeń:

Wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej.
Tłumaczy, jaką rolę odgrywał sąd skorupkowy.
Wyjaśnia znaczenie wyrażenia *koń trojański*.
Przedstawia rolę igrzysk olimpijskich we współczesnym świecie.
Wyjaśnia, czym był gimnazjon i jakie miał znaczenie dla sprawności fizycznej antycznych Greków.
Wskazuje, gdzie znajduje się najbliższy teatr.
Porównuje teatr w starożytnej Grecji z teatrem współczesnym.

VI. W starożytnej Rzymie

Bardzo dobry

Uczeń:

Omawia różne typy ustrojów państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo.

Opowiada, czym było: Prawo XII tablic i Kodeks Justyniana.

Umieszcza na osi czasu rok zakończenia prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie i ustala wiek tego wydarzenia.

Przedstawia, kim był Konstantyn Wielki.

Wymienia najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu.

Umieszcza na osi chronologicznej daty założenia Rzymu, zabójstwa Juliusza Cezara.

Celujący

Uczeń:

Opowiada, co wydarzyło się w roku 1054.

Nazywa różne odłamy chrześcijaństwa.

Prezentuje sylwetki Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta.

Ocenia postępowanie Peryklesa i uzasadnia swoją opinię.

Przedstawia główne wątki „Iliady” i „Odysei” Homera.

Wymienia i opisuje zabytki starożytnej Mezopotamii i Egiptu.

Wymagania edukacyjne dla uczniów klas V na poszczególne oceny z przedmiotu: Historia i społeczeństwo.

Okres I

Aby uzyskać ocenę wyższą należy wykazać się wiedzą na ocenę niższą.

Uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny klasyfikacyjnej dopuszczającej otrzymuje **ocenę niedostateczną**.

Polska pierwszych Piastów

Dopuszczający

Uczeń:

Umie określić na podstawie daty rocznej wiek.

Potrafi uporządkować chronologicznie najważniejsze wydarzenia z historii Polski .

Odczytuje z mapy umieszczonej w podręczniku nazwy najważniejszych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie w X wieku.

Wie, skąd pochodzi nazwa Polska.

Wie, kim byli: Mieszko I, Bolesław Chrobry.

Zna daty: 966, 1000 i potrafi je zaznaczyć na osi czasu.

Potrafi wskazać na mapie: Kraków, Warszawę, Gniezno.

Zna najważniejsze skutki chrztu Polski.

Spółeczeństwo średniowiecza

Dopuszczający

Uczeń:

Wie, czym zajmowali się w średniowieczu: rycerze i zakonnicy.

Umie na podstawie rysunku nazwać elementy średniowiecznego miasta.

Potrafi wymienić grupy (stany) społeczne w średniowieczu.

Odróżnić budowlę romańską od gotyckiej.

Polska i Krzyżacy

Dopuszczający

Uczeń:

Zna datę: 1410 i potrafi ją zaznaczyć na osi czasu.

Zna pojęcia: średniowiecze, unia.

Potrafi wskazać na mapie: Grunwald.

Wie kim był Kazimierz Wielki.

Potrafi wskazać przynajmniej dwie reformy Kazimierza Wielkiego.

Polska pierwszych Piastów

Dostateczny

Uczeń:

Opowiada legendę o początkach państwa polskiego.

Wymienia narzędzia rolnicze używane przez Słowian.

Umie wskazać na mapie cztery plemiona polskie zamieszkujące poszczególne ziemie.

Na podstawie tekstu źródłowego opisuje kraj Mieszka I.

Zna datę: 1025 potrafi ją zaznaczyć na osi czasu.

Potrafi na podstawie ilustracji opisać wygląd słowiańskiego grodu.

Określa okoliczności, w jakich doszło do chrztu Polski.

Wie kim byli: św. Wojciech, Otton III.

Wyjaśnia znaczenie terminów: relikwie, koronacja.

Opisuje przebieg zjazdu gnieźnieńskiego.

Opisuje znaczenie chrztu Polski.

Spółeczeństwo średniowiecza

Dostateczny

Uczeń:

Wymienia różne grupy tworzące stan szlachecki

Wyjaśnia znaczenie terminów: styl romański, styl gotycki, rycerz, paż, giermek, mieszczanin.

Potrafi opisać turniej rycerski.

Określa funkcję, jaką pełniły zamki w średniowieczu.

Wymienia cechy idealnego rycerza.

Posługuje się następującymi pojęciami: monarchia, żak, trójpolówka.

Polaka i Krzyżacy

Dostateczny

Uczeń:

Odnajduje na mapie w podręczniku Pomorze Gdańskie, Wielkopolskę, Malbork.

Wymienia trzy osiągnięcia Kazimierza Wielkiego.

Wyjaśnia, dlaczego Kazimierz uzyskał przydomek *Wielki*.

Posługuje się następującymi pojęciami: stan, rozbiecie dzielnicowe.

Wie, kim byli: Konrad Mazowiecki, św. Wojciech, Władysław Łokietek, Władysław Jagiełło, Jadwiga.

Zna daty: 1226, 1364, 1385 i potrafi je zaznaczyć na osi czasu.

Polska pierwszych Piastów

Dobry

Uczeń:

Podaje imiona i nazwiska autorów średniowiecznych kronik zawierających legendy o początkach państwa polskiego.
Charakteryzuje wierzenia mieszkańców ziem polskich przed przyjęciem chrztu.
Potrafi opisać przyczyny przyjęcia chrztu.
Określa, jaka rolę ogrywali duchowni w państwie Mieszka I.
Wskazuje na mapie w podręczniku Gdańsk, Gniezno, ziemie Prusów oraz biskupstwa utworzone w Polsce.
Określa skutki misji i męczeńskiej śmierci Wojciecha.
Potrafi przedstawić dokonania Mieszka I, Bolesława Chrobrego.
Opisuje spotkanie Ottona III z Bolesławem Chrobrym na podstawie tekstu źródłowego.

Spółeczeństwo średniowiecza

Dobry:

Uczeń:

Zna i ocenia wzorzec osobowy rycerza.
Umie opisać życie zakonne.
Potrafi opisać proces powstawania ksiąg i ich rozpowszechniania.
Umie wskazać główne cechy gotyku.
Porównuje styl romański i gotycki.
Potrafi wyjaśnić zwroty: *benedyktyńska praca*
Tłumaczy, na czym polegały turnieje rycerskie.
Odróżnia na podstawie ilustracji budynki zbudowane w stylu romańskim i gotyckim.
Stosuje pojęcia: skryptorium, pergamin, paż, giermek.

Polaka i Krzyżacy

Dobry

Uczeń:

Wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski.
Wyjaśnia, jakie znaczenia miało dla Polski utrata Pomorza Gdańskiego.
Potrafi wyjaśnić sens powiedzenia: *Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.*
Zna daty: 1320, 1411 i potrafi je zaznaczyć na osi czasu.
Wymienia cztery osiągnięcia Kazimierza Wielkiego.
Potrafi wskazać na mapie: Wielkie Księstwo Litewskie, Królestwo Polskie.
Wskazuje elementy uzbrojenia rycerzy polskich i krzyżackich

Polska pierwszych Piastów

Bardzo dobry

Uczeń:

Umie narysować uproszczone drzewo genealogiczne Piastów

Wyjaśnia, na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn.

Porównuje przebieg współczesnych granic Polski z zasięgiem panowania

Mieszka I, korzystając z mapy w podręczniku oraz aktualnej mapy politycznej Europy.

Omawia plany Ottona III dotyczące utworzenia cesarstwa chrześcijańskiego.

Przedstawia informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich znajdujących się w jego miejscowości.

Spółeczeństwo średniowiecza

Bardzo dobry

Uczeń:

Przedstawia, jak zmieniały się metody produkcyjne wykorzystywane w średniowiecznym rolnictwie.

Zna najważniejsze pojęcia : barbakan, lokacja, asceza, reguła, skryptorium.

Potrafi wskazać najstarsze zakony.

Porównuje wieś współczesną ze średniowieczną.

Tłumaczy, na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki.

Polaka i Krzyżacy

Bardzo dobry

Uczeń:

Ocenia politykę Krzyżaków i działalność zakonu na podbitych ziemiach.

Ocenia politykę wewnętrzną i zewnętrzną Kazimierza Wielkiego.

Zna okoliczności powstania Akademii Krakowskiej i jej organizację.

Potrafi uporządkować chronologicznie najważniejsze wydarzenia z historii Polski.

Zna daty: 1466, 1331.

Wskazuje terytoria, które Kazimierz Wielki przyłączył do swojego państwa.

Wymienia zasługi Jadwigi dla rozwoju Akademii Krakowskiej.

Omawia przebieg wielkiej wojny z zakonem .

Celujący

Uczeń:

Podaje przykłady miejsc w Polsce, w których znajdują się zamki wzniesione w średniowieczu lub ruiny tego typu budowli.

Porównuje przebieg dwóch wojen z Krzyżakami, które Polska prowadziła w XV wieku, oraz wskazuje na wynikające z tych konfliktów korzyści.

Wie jaką rolę odegrał św. Franciszek.

Pokazuje na mapie posiadłości zakonu krzyżackiego.
Wskazuje na fotografiach przyporę, portal, rozetę

Okres II

Europejczycy odkrywają świat

Dopuszczający

Uczeń:

Potrafi na osi czasu zlokalizować: czasy prehistoryczne, starożytność, średniowiecze, nowożytność

Zna daty :1492,1519-1521 i potrafi zaznaczyć je na osi czasu.

Wie kim byli: Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan .

Zna podstawowe pojęcia: odrodzenie, humanizm.

Wymienia przynajmniej jednego przedstawiciela europejskiego odrodzenia.

W Rzeczypospolitej szlacheckiej

Dopuszczający

Uczeń:

Wie kim byli: Jan III Sobieski, Zygmunt I Stary.

Zna podstawowe pojęcia: elekcja, folwark, potop szwedzki, pospolite ruszenie, odrodzenie, husaria.

Na podstawie rysunku wskazuje elementy wyposażenia husarza.

Zna daty: 1655, 1656,1655 i potrafi zaznaczyć je na osi czasu.

Wymienia przynajmniej jednego przedstawiciela polskiego odrodzenia.

Upadek Polski

Dopuszczający

Uczeń:

Zna daty:1795,1791 i potrafi je zaznaczyć na osi czasu.

Zna pojęcia: konstytucja, oświecenie, rozbiory.

Wie kim byli: Stanisław August Poniatowski, Tadeusz Kościuszko.

Wie ilu było zaborców Polski i potrafi wskazać ich na mapie.

Potrafi wymienić przynajmniej 2 reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Europejczycy odkrywają świat

Dostateczny

Uczeń:

Zna daty : 1488, 1498 i potrafi zaznaczyć je na osi czasu.

Wie kim byli: Bartłomiej Diaz , Mikołaj Kopernik.

Potrafi krótko opowiedzieć o odkryciach geograficznych.

Potrafi opowiedzieć o wybitnej postaci odrodzenia.

W Rzeczypospolitej szlacheckiej

Dostateczny:

Uczeń

Wie, kim byli: Zygmunt August, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski

Posługuje się następującymi pojęciami: stan, przywilej, manufaktura, renesans, humanizm.

Na podstawie fotografii charakteryzuje folwark szlachecki.

Przedstawia skład sejmu walnego.

Umie przedstawić znaczenie hołdu pruskiego.

Wymienia postanowienia unii lubelskiej.

Wymienia państwa, którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII wieku i wskazuje je na mapie.

Opisuje na podstawie ilustracji uzbrojenie husarza.

Upadek Polski

Dostateczny

Uczeń:

Omawia reformy Sejmu Wielkiego.

Wymienia główne postulaty Konstytucji 3 maja.

Wymienia państwa, które dokonały rozbiorów Polski.

Umie wymienić zasługi ostatniego króla polskiego.

Określa przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego.

Wskazuje role kosynierów w walkach powstańczych.

Wymienia i wskazuje ziemie zagarnięte przez zaborców na mapie.

Europejczycy odkrywają świat

Dobry

Uczeń:

Wyjaśnia jak zmieniło się życie Indian po przybyciu Europejczyków na ich kontynent.

Umie wymienić główne ośrodki i osiągnięcia renesansu.

Przedstawić trasy odkrywców na mapie.

Omawia korzyści wynikające z odkryć .

Zna dorobek kilku postaci renesansu.

Podaje przyczyny i skutki odkryć geograficznych.

W Rzeczypospolitej szlacheckiej

Dobry

Uczeń:

Charakteryzuje poszczególne grupy polskiej szlachty.

Wymienia przyczyny wzrostu gospodarczego .

Określa funkcję poszczególnych zabudowań wchodzących w skład folwarku szlacheckiego.

Porównuje funkcjonowanie portów morskich w XVI i XXI wieku.

Wskazuje różnice między *artykułami henrykowskimi* a *pacta conventa*.

Potrafi przedstawić skutki unii lubelskiej.

Nazywa wyznania jakie powstały w wyniku reformacji.

Wymienia i ocenia metody zwalczania wyznań.

Porównuje zasięg terytorialny Rzeczypospolitej Obojga Narodów z granicami współczesnej Polski -korzystając z mapy.

Upadek Polski

Dobry

Uczeń:

Omawia skutki reformy oświaty w okresie stanisławowskim.

Ocenia okoliczności, które spowodowały upadek Polski w XVIII wieku.

Porównuje sztukę barokową i klasycystyczną.

Umie wymienić główne osiągnięcia polskiego odrodzenia.

Uzasadnia, dlaczego dzień 3 maja jest świętem państwowym.

Wie, kim był np. Jan Gutenberg, Jan Kiliński.

Potrafi wytłumaczyć, dlaczego Targowica jest symbolem zdrady.

Wie, że wydarzenia historyczne mogą mieć pozytywne i negatywne skutki.

Europejczycy odkrywają świat

Bardzo dobry

Uczeń:

Ocenia metody postępowania kolonizatorów.

Opowiada na czym polegało przełomowe odkrycie Mikołaja Kopernika.

Wyjaśnia dlaczego wynalezienie druku miało tak duży wpływ na rozpowszechnienie się idei renesansowych.

Wie dlaczego Hiszpanie z łatwością podbijali ludy amerykańskie.

Wie na czym polegał postęp w technice żeglarskiej.

Przedstawia informacje na temat zabytków renesansowych znajdujących się w jego miejscowości.

W Rzeczypospolitej szlacheckiej

Bardzo dobry

Uczeń:

Dostrzega różnicę między różnymi wyznaniem chrześcijańskimi dawniej i współcześnie.

Ocenia hołd pruski w świetle późniejszych wydarzeń.

Wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych przez wojsko polskie w XVII wieku.

Przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju kultury polskiej.

Wymienia prawa i obowiązki szlachty.

Na podstawie tekstu źródłowego określa, jakie znaczenie dla Europy miało zwycięstwo pod Wiedniem.

Potrafi opisać okoliczności zawarcia unii polsko – litewskiej w Lublinie.

Upadek Polski

Bardzo dobry

Uczeń:

Ocenia zakres władzy królewskiej po uzyskaniu przez szlachtę przywilejów.

Opisuje osiągnięcia polskiego odrodzenia.

Umie wskazać na zmiany w ustroju Rzeczypospolitej i ocenić je.

Potrafi odnaleźć idee oświecenia we współczesności.

Wie, kim byli: Marcin Luter, Jan Kalwin, Stanisław Małachowski.

Wymienia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Polski.

Zna pojęcia: obiady czwartkowe, insurekcja.

Charakteryzuje cechy architektury barokowej.

Celujący

Uczeń:

Porównuje, jaką rolę pełnił dawniej Zamek Królewski, z przeznaczeniem współczesnej siedziby prezydenta Polski.

Omawia prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce.

Ocenia postawę Tadeusza Rejtana.

Opowiada o roli Stefana Czarnieckiego.

Pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące zasad wyboru prezydenta Polski.

Porównuje Konstytucję 3 maja z obowiązującą obecnie konstytucją z 1997 roku.

Opowiada o późniejszych losach Tadeusza Kościuszki.

Opowiada o rozwoju teatru i literatury w epoce baroku.

Potrafi porównać bitwy średniowieczne z bitwami XVII wieku.

Wymagania edukacyjne dla uczniów klas VI na poszczególne oceny z przedmiotu: Historia i społeczeństwo

Okres I

Aby uzyskać ocenę wyższą należy wykazać się wiedzą na ocenę niższą.

Uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny klasyfikacyjnej dopuszczającej otrzymuje **ocenę niedostateczną**.

Walka o odzyskanie niepodległości

Dopuszczający

Uczeń:

posługuje się następującymi pojęciami: powstanie, emigracja, Legiony Polskie, zna datę powstania Legionów Polskich i powstań narodowych i potrafi je zaznaczyć na osi czasu, wie kim byli Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki.

Pod zaborami

Dopuszczający

Uczeń:

wymienia różne formy walki Polaków o przetrwanie narodowe w XIX wieku, zna podstawowe pojęcia :germanizacja, rusyfikacja ,autonomia, wie na czym polegała rewolucja przemysłowa w Europie.

Odrodzenie państwa polskiego

Dopuszczający

Uczeń:

zna datę I Wojny Światowej i potrafi ją zamienić na wiek, zaznaczyć na osi czasu, wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada jest świętem narodowym, wskazuje na mapie państwo polskie po I Wojnie Światowej, w prosty sposób charakteryzuje II Rzeczpospolitą, zaznacza obszar II RP na mapie, wymienia przynajmniej trzech sąsiadów Polski w latach 1918 – 1939.

Świat między wojnami

Dopuszczający

Uczeń:

w prosty sposób charakteryzuje Niemcy hitlerowskie i ZSRR,
zna pojęcie –dwudziestolecie międzywojenne,
wie kim byli: Adolf Hitler, Józef Stalin.

Dostateczny

Uczeń:

Walka o odzyskanie niepodległości

zna daty powstania listopadowego i styczniowego,
rozumie dlaczego Polacy walczyli u boku Francji,
wie czym była Wielka Emigracja,
zna przyczyny wybuchu powstania styczniowego,
potrafi wskazać na mapie Księstwo Warszawskie,
wskazuje na mapie państwa do których udali się Polacy po powstaniu
listopadowym.

Pod zaborami

Dostateczny

Uczeń:

omawia sposoby germanizacji i rusyfikacji Polaków,
posługuje się następującymi pojęciami: kapitalizm, rewolucja przemysłowa, rugi
pruskie,
wyjaśnia na czym polegał strajk dzieci we Wrześni,
wymienia zabory przodujące w rozwoju rolnictwa lub przemysłu,
wskazuje najważniejsze wynalazki i odkrycia z przełomu XIX i XX stulecia.

Odrodzenie państwa polskiego

Dostateczny

Uczeń:

zna przyczyny wybuchu I wojny Światowej,
wymienia nowe rodzaje broni,
zna postaci walczące o niepodległą Polskę,
zna społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej,
wie kiedy była Rewolucja w Rosji,
omawia postanowienia traktatu wersalskiego,
wie co osiągnęli Polacy w wyniku III powstania śląskiego,
wie jak wyglądało państwo polskie po 1918 roku,
zna najważniejsze osiągnięcia II RP.

Świat między wojnami

Dostateczny

Uczeń:

charakteryzuje politykę hitlerowską ,
potrafi scharakteryzować kulturę okresu międzywojennego,
wie jak doszło do powstania ZSRR,
potrafi scharakteryzować rządy Józefa Stalina,
wie jaka była sytuacja Niemiec po I wojny światowej,
potrafi pokazać na mapie ziemie zajęte przez III Rzeszę oraz granicę paktu
Ribbentrop-Mołotow,
zna pojęcia: nazizm, rasizm, obozy koncentracyjne, łagry.

Walka o odzyskanie niepodległości

Dobry

Uczeń:

zna cele które stawiali sobie twórcy Legionów Polskich,
opisuje okoliczności powstania Mazurka Dąbrowskiego,
wymienia dyktatorów powstań narodowych,
wymienia represje skierowane przeciw Polakom po powstaniu listopadowym,
wymienia twórców kultury polskiej na emigracji,
wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania
styczniowego.

Pod zaborami

Dobry

Uczeń:

wymienia przejawy germanizacji i rusyfikacji w dziedzinie kultury, gospodarki i
struktur społecznych,
podaje formy oporu Polaków wobec zaborcy,
wie kim byli: Michał Drzymała, Hipolit Cegielski,
wskazuje na mapie Galicję i zabór Austro - Węgry,
opisuje znaczenie osiągnięć technicznych w XIX i XX wieku,
przedstawia sytuację gospodarczą w 3 zaborach.

Odrodzenie państwa polskiego

Dobry

Uczeń:

charakteryzuje działania zbrojne w czasie I wojny światowej,
zna skutki I wojny światowej,
wie w jaki sposób doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę,

przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej , które zaszły w czasie I wojny światowej,
opisuje w jaki sposób kształtowały się granice państwa polskiego.

Świat między wojnami

Dobry

Uczeń:

lokalizuje czasowo – przestrzennie wydarzenia historyczne: odzyskanie niepodległości ,II RP ,dojście do władzy A. Hitlera,
przedstawia działania dyktatorów,
zna cechy faszyzmu, zagrożenia bezpieczeństwa dla Polski.

Walka o odzyskanie niepodległości

Bardzo dobry

Uczeń:

tłumaczy, z jakich ziem składało Księstwo Warszawskie,
wyjaśnia znaczenie terminów: *detronizacja, represje, konfiskata*,
podaje przyczyny i skutki powstania listopadowego,
wymienia obszary wchodzące w skład Królestwa Polskiego,
wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w.
wymienia cele walk powstańców.

Pod zaborami

Bardzo dobry

uczeń:

na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację polskich dzieci w zaborze pruskim,
porównuje sytuację ludności polskiej w zaborze rosyjskim, austriackim i pruskim,
wymienia przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej,
porównuje warunki życia robotników z sytuacją fabrykantów,
wie, kim był Hipolit Cegielski i jaką rolę odegrał w historii,
wymienia najważniejsze dokonania Ignacego Łukasiewicza i Tomasza Edisona.

Odrodzenie państwa polskiego

bardzo dobry

uczeń:

wskazuje na mapie obszary, na których toczyła się I wojna światowa,
wymienia przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.,
tłumaczy, jakie zmiany zaszły w Rosji w wyniku rewolucji,
omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie,

tłumaczy, jaki był wpływ zniszczeń dokonanych w wyniku I wojny światowej na proces odbudowy Polski,
wyjaśnia, kim był Gabriel Narutowicz,
przedstawia okoliczności, w jakich doszło do zamachu majowego,
charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej na podstawie tekstu źródłowego.

Świat między wojnami

Bardzo dobry

Uczeń:

opowiada, jak rozwój nauki i techniki w powojennym świecie wpłynął na codzienne życie ludzi,
przedstawia okoliczności powstania Związku Radzieckiego,
na podstawie tekstu źródłowego opowiada o warunkach życia w łagrach,
porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym,
wyjaśnia, jakie zagrożenia dla współczesnego świata niesie rasizm i dlaczego należy z nim walczyć,
porównuje sposób sprawowania władzy przez Hitlera w III Rzeszy z rządami Stalina w Związku Radzieckim.

Celujący

wie w jaki sposób polscy twórcy przyczynili się do rozwoju rodzimej kultury,
wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe na ziemiach polskich pod koniec XIX wieku,
przedstawia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie i jej męża,
odpowiada na pytanie czym różni się Europa sprzed stu lat od współczesnej,
omawia zasługi Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dla Polski,
opisuje warunki życia wybranej grupy społecznej mieszkającej w II RP,
wie dlaczego podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow nazywane jest IV rozbiorem.

II OKRES

II Wojna Światowa

Dopuszczający

Uczeń:

zna datę wybuchu i zakończenia II wojny światowej i potrafi ją zaznaczyć na osi czasu, zamienić na wiek,
wymienia przyczyny wybuchu II wojny,
zna datę Powstania Warszawskiego,
wyjaśnia znaczenie pojęć: okupacja, getto, Holokaust,
omawia, jaka była polityka okupantów wobec narodu polskiego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa

Dopuszczający

Uczeń:

posługuje się następującymi pojęciami: PRL, zimna wojna, stan wojenny, Solidarność, PZPR.
wskazuje na mapie państwo polskie po II wojnie światowej,
lokalizuje czasowo – przestrzennie wydarzenia historyczne: wybuch II wojny światowej, powstanie „Solidarności”.
zna formy protestów Polaków wobec komunistycznej dyktatury.

Współczesna Polska

Dopuszczający

Uczeń:

zna datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej,
rozumie pojęcia: samorząd, ONZ, UE,
umie wskazać na mapie kraje sąsiadujące z Polską.

Problemy ludzkości

Dopuszczający

Uczeń:

potrafi wskazać przynajmniej 3 wynalazki XX stulecia i na początku XXI wieku,
zna pojęcia : globalna wioska, bogata Północ, biedne Południe, terroryzm, konflikt międzynarodowy.

II wojna światowa

Dostateczny

Uczeń:

wskazuje przyczyny wybuchu II wojny światowej,

opisuje formy walki Polaków,
pokazuje na mapie państwa, które napadły na Polskę w 1939 rok,
wymienia miejsca, w których Polacy stawili największy opór w 1939 roku,
wymienia państwa zaatakowane przez Niemcy i ich sojuszników,
opisuje rządy Niemców w powojennej Polsce,
opowiada w jaki sposób dzieci oraz ludność cywilna brały udział w powstaniu warszawskim,
opisuje położenie ludności żydowskiej w okupowanej Polsce na podstawie tekstu źródłowego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa

Dostateczny

Uczeń:

potrafi wskazać przebieg rywalizacji między ZSRR a USA po wojnie,
kojarzy daty z wydarzeniami w komunistycznej Polsce,
potrafi wskazać na mapie terytoria przyłączone do Polski po 1945 roku,
wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w Polsce,
wymienia skutki przejęcia władzy w Polsce przez komunistów,
wie kim byli: Lech Wałęsa, Jerzy Popiełuszko, Wojciech Jaruzelski, Kardynał Stefan Wyszyński,
wymienia cechy charakterystyczne PRL-u.

Współczesna Polska

Dostateczny

Uczeń:

wie jak doszło do upadku komunizmu w Polsce,
zna prawa i obowiązki obywateli,
wymienia i pokazuje na mapie państwa europejskie, które powstały bądź odrodziły się po upadku komunizmu w Polsce,
wymienia organy władzy w Polsce,
podaje przykłady grup społecznych,
omawia drogę Polski do członkostwa w UE,

Problemy ludzkości

Dostateczny

Uczeń:

rozumie potrzebę ochrony środowiska,
rozumie konieczność dbania o przestrzeganie praw obywatelskich przez organizacje międzynarodowe,

wyjaśnia w jaki sposób rozwój techniki wpływa na poprawę poziomu życia na świecie.

II wojna światowa

Dobry

Uczeń:

pamięta najważniejsze wydarzenia II wojny światowej,
potrafi omówić formy terroru stosowane wobec Polaków i Żydów,
zna przyczyny wybuchu powstania warszawskiego,
wie gdzie poza granicami naszego kraju walczyli polscy żołnierze w czasie II wojny światowej(potrafi pokazać na mapie),
wie jak doszło do kapitulacji Japonii,
ocenia postawy Polaków wobec Żydów w czasie wojny,
opisuje życie codzienne mieszkańców okupowanej Polski na podstawie teksty źródłowego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa

Dobry

Uczeń:

wie na czym polegał wyścig zbrojeń,
potrafi wskazać przyczyny dlaczego w Polsce dochodziło do wystąpień społecznych,
opisuje rolę Kościoła katolickiego w czasach PRL-u,
zna plusy i minusy życia w krajach demokracji ludowej,
potrafi zaznaczyć na mapie obszar Polski przed II wojną światową, granice państwa po II wojnie światowej.

Współczesna Polska

Dobry

Uczeń:

zna znaczenie obrad okrągłego stołu,
wie jaką rolę odegrał Tadeusz Mazowiecki w okresie przemian w 1989 roku,
zna najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce: prezydenta RP, premiera i Radę Ministrów, Sejm i Senat, sądy ,
-zadania poszczególnych organów władzy państwowej oraz władz samorządowych,
podaje przykłady argumentów, które wysuwali zwolennicy i przeciwnicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej,
określa, czym zajmuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych,

przedstawia rolę, jaką w procesie integracji europejskiej odegrał Robert Schuman,
przedstawia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do UE,
wie jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Problemy ludzkości

Dobry

Uczeń:

podaje znaczenie terminów: *podbój kosmosu, lądowanie człowieka na Księżycu, wahadłowiec, sztuczny satelita, nawigacja GPS* ,
zna przykłady problemów, z którymi borykają się dzieci mieszkające w państwach biednego Południa,
wie jaki jest wpływ człowieka na środowisko naturalne,
wie w jaki sposób wykorzystuje się nowoczesne technologie w szkołach,
wymienia pozytywne i negatywne skutki postępu technicznego we współczesnym świecie,
na podstawie zebranych informacji omawia wybrany współczesny konflikt zbrojny.

II wojna światowa

Bardzo dobry

uczeń:

opisuje najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej,
omawia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1939 r.,
tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej,
opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1940–1942r,
wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny,
ocenia znaczenie przyłączenia się ZSRR i USA do koalicji antyhitlerowskiej,
wskazuje na mapie miejsca mordów polskich oficerów w 1940 r.,
podaje przyczyny i skutki wybuchu powstania w getcie warszawskim.

Polska Rzeczpospolita Ludowa

Bardzo dobry

uczeń:

tłumaczy, czym był mur berliński,
omawia przyczyny wojny w Wietnamie,
opisuje rolę NATO we współczesnym świecie,
ocenia działania podejmowane przez komunistów w celu zdobycia władzy w Polsce- na podstawie tekstu źródłowego,

wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja w Europie od momentu zakończenia zimnej wojny,

wyjaśnia znaczenie terminu *Żołnierze Wyklęci*,

tłumaczy, dlaczego członkowie podziemia niepodległościowego kontynuowali walkę z komunistami po 1945 r.,

określa, w jakim celu powołano Komitet Obrony Robotników,
 opowiada o pacyfikacji kopalni „Wujek” .

Współczesna Polska

Bardzo dobry

uczeń:

opowiada, jakie zmiany zaszły w polskiej szkole na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 r.,

ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 r.,

podaje przykłady działań mających na celu obronę praw człowieka na świecie, wymienia najważniejsze problemy miejscowości lub gminy, w której mieszka, i proponuje sposoby ich rozwiązania,

wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły, na podstawie fragmentu *Ody do radości* podejmuje próbę interpretacji tego poematu,

tłumaczy, jakie możliwości stwarza młodym Polakom członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej.

Problemy ludzkości

Bardzo dobry

Uczeń:

opisuje przebieg podboju kosmosu trwającego od połowy XX w. i określa, jak wpłynął on na życie ludzi,

wyjaśnia, co wydarzyło się w 1986 r. w Czarnobyli,

tłumaczy, czym jest klonowanie,

wymienia skutki degradacji środowiska naturalnego przez człowieka,

określa, jakie znaczenie ma pomoc udzielana krajom Trzeciego Świata,

wskazuje na mapie rejony, w których dochodzi do konfliktów zbrojnych i wojen,

podaje przyczyny masowych wystąpień w państwach islamskich w latach 2010–2011,

wyjaśnia, do jakich osób lub instytucji mogą się zwrócić ofiary przemocy w sieci.

Celujący

wyjaśnia dlaczego bitwę pod Wizną nazywa się „Polskimi Termopilami”,
 ocenia postawę polskich cywilów i żołnierzy w pierwszych tygodniach

kampanii wrześniowej,
potrafi zdobyć informacje o losach swojej miejscowości w czasie II wojny światowej,
wie jaką rolę odegrała Irena Sendlerowa ,
odszukuje przykłady propagandy plakatów z czasów PRL,
porównuje warunki życia w XIX-wiecznym mieście z tymi panującymi współcześnie,
ocenia, który XIX-wieczny wynalazek miał największy wpływ na życie ludzi,
gromadzi informacje o losach swoich przodków w 1939 r.,
tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej,
zna określenie Jarmark Europy,
podaje konkretne przykłady działań podejmowanych przez władze samorządowe w swojej miejscowości,
porównuje współczesne strajki z demonstracjami organizowanymi w PRL,
opisuje wybrany przez siebie konflikt międzynarodowy,
opowiada o losach swojej miejscowości w latach 1939–1945,
opisuje wkład polskich jednostek wojskowych w pokonanie Niemiec i ich sojuszników.